

**Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасының «Қостанай қаласы білім
бөлімінің № 5 «А» мектеп-гимназиясы» КММ**

Бекітілген

Педагогикалық кеңестің шешімімен

26.08 № 1 хаттама, 2022 ж

Мектеп-гимназия директоры

Сапанова Г. А.

**«Бастауыш мектептегі оқу-тәрбие процесіне
қосымша білім беруді интеграциялау»
тақырыбы бойынша эксперименттік қызмет
ғылыми-әдістемелік сүйемелдеу
бағдарламасы**

Қостанай қ 2022 ж

**«Бастауыш мектептегі оқу-тәрбие процесіне қосымша білім беруді
интеграциялау»**

тақырыбы бойынша эксперименттік қызмет

ғылыми-әдістемелік сүйемелдеу

бағдарламасы

Бағдарлама паспорты

Эксперимент тақырыбы	«Бастауыш мектептегі оқу-тәрбие процесіне қосымша білім беруді интеграциялау»
Эксперимент жетекшісі	Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасының «Қостанай қаласы білім бөлімінің № 5 «А» мектеп-гимназиясы» КММ директоры Сапанова Гульнар Амангельдыновна.
Бағдарламаның авторы	Мектеп-гимназия әкімшілігі
Сроки	2022 жылғы қыркүйек - 2026 жылғы қыркүйек
Ғылыми-әдістемелік сүйемелдеу субъектілері	Мектеп әкімшілігі, педагогтар, қосымша білім беру мамандары
Жетекші идея	Біртұтас білім беру және дамыту кеңістігін құру-баланың жеке басын үйлестіруге, оның мәдени, рухани-адамгершілік, шығармашылық, әлеуметтік дамуына бағытталған баланың жеке басының даму шарты ретінде.
Бағдарламаны әзірлеу үшін нормативтік-құқықтық база	• «ҚР Білім туралы» Заңы • Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттары • «Білімді ұлт» сапалы білім беру ұлттық жобасы • Қазақстан Республикасының үздіксіз білім беру жүйесіндегі тәрбие тұжырымдамасы. • ҚР Конституциясы • Бала құқықтары туралы Конвенция
Максаты	Баланың зияткерлік әлеуетін дамытуға, оның рухани қажеттіліктерін қалыптастыруға және дамытуға, өзін-өзі көрсетуге және табысқа жетуге ұмтылуға ықпал ететін, қосымша және мектептегі білім беруді оқытудың өзара байланысы мен сабақтастығын қамтамасыз ететін, сонымен қатар отбасындағы тәрбиемен дамытатын кеңейтілген білім беру кеңістігін қалыптастыру.

Міндеттері	- жобалық-зерттеу қызметі шеңберінде ашық әлеуметтік-мәдени білім беру ортасында сабақтан тыс қызмет жағдайында бастауыш және қосымша білім беруді интеграциялау моделін әзірлеу және сынақтан өткізу; - білім беру үдерісі мен қосымша білім беруді интеграциялау үдерісін нормативтік-құқықтық сүйемелдеуді әзірлеу және сынақтан өткізу; - мектептің және қосымша білім берудің интеграциялық процестерін жүзеге асыру бойынша нұсқаулық-әдістемелік ұсынымдар әзірлеу; - бастауыш білім берудің негізгі білім беру бағдарламасын игерудің жоспарланған нәтижелеріне қол жеткізуді қамтамасыз ететін түрлі бағыттар бойынша қосымша білім берудің интеграцияланған білім беру бағдарламаларын әзірлеу және сынақтан өткізу; - бастауыш және қосымша білім берудің интеграциясы жағдайында оқу-тәрбие қызметінің нәтижелерін бағалау үшін мониторинг бағдарламасы мен диагностикалық құралдарды әзірлеу және сынақтан өткізу; - ғылыми-практикалық іс-шаралар (семинарлар, дөңгелек үстелдер, конференциялар, материалдар жинағы) деңгейінде эксперименттік қызмет қызметінің қорытынды нәтижелерін алу. - мектепте оқушылардың бос уақытын ұйымдастыру бойынша сынып жетекшілері ұсынған ақпарат негізінде деректер банкі құру; - оқу және сабақтан тыс жұмыстардың түрлі бағыттары бойынша әлеуметтік әріптестер шеңберін кеңейту; - заманауи технологияларды пайдалана отырып, қойылған мақсаттарға қол жеткізуге бағытталған білім беру бағдарламаларын әзірлеу; - білім алушылардың танымдық, зерттеушілік қызметтің тиімді тәсілдерін пайдалану қабілетін дамыту, оқу уәждемесін арттыру, әртүрлі ақпарат көздерін пайдалану; - құндылықтар әлемінде бағдарлау қабілетін қалыптастыру, шындық құбылыстарын бағалау критерийлерін анықтау қабілетін дамыту; - стандартты емес мәселелерді шешуге үйрету, олардың қатарына зерттеу, шығармашылық, дүниетанымдық міндеттерді жатқызуға болады, яғни. тез өзгертін қоғамдағы өмірге дайындалу; - өлкетану, спорттық-сауықтыру, әскери-патриоттық, көркемдік-эстетикалық, ғылыми-танымдық және рухани-адамгершілік бағыттары бойынша бастауыш сынып мұғалімдерінің, пән мұғалімдерінің және қосымша білім беру педагогтерінің бірлескен әдістемелік жұмысын ұйымдастыру; - жұмыстың түрлі бағыттары бойынша педагог кадрлардың біліктілігін арттыру; - балалардың қоғамдық қызметке қызығушылықтары мен бейімділіктеріне сәйкес, балалардың өзін-өзі басқаруына қатысуын ынталандыру.
	• мектеп жағдайында оқу-тәрбие процесі мен қосымша білім берудің интеграциясы негізінде тұтас білім беру кеңістігін қалыптастыру; • оқу-тәрбие процесін оңтайландыру; • бастауыш және қосымша білім беру бағдарламаларының

	мазмұнын жаңарту; - оқушылардың шығармашылық өзін-өзі жүзеге асыруы; - дарынды балалармен жұмыс жүйесін қалыптастыру; - білім берудің барлық сатыларында сабақтастықты қамтамасыз ету; - денсаулық сақтау ортасын құру; - балалар ұжымдарындағы әлеуметтік-психологиялық ахуалды жақсарту; - білім алушылардың әртүрлі деңгейдегі конкурстарға, жарыстарға және олимпиадаларға қатысуының сапалық көрсеткіштерін арттыру; - балалардың өз оқу іс-әрекетіне деген тұрақты қызығушылығы мен уәждемесін қалыптастыру; - білім беру сапасының өсуі; - экспериментке қатысушы педагогтардың біліктілігін арттыру.
--	---

Кіріспе

Өзектілігі. Адамның білімі пәндік біліммен емес, оның отандық және әлемдік мәдениеттің дәстүрлеріне, қоғамда белсенді әлеуметтік бейімделуге және тәуелсіз өмір таңдауына, өзін-өзі тәрбиелеуге және өзін-өзі жетілдіруге қабілетті қазіргі құндылықтар жүйесінде бағдарланған тұлға ретінде жан-жақты дамуымен анықталады. Сондықтан мектептегі білім беру процесі белгілі бір білім, Дағдылар мен дағдыларды беруге ғана емес, сонымен бірге баланың әр түрлі дамуына, оның шығармашылық мүмкіндіктерін, қабілеттерін және бастамашылық, көркемөнерпаздық, қиял, жеке тұлға сияқты қасиеттерін ашуға, яғни адамның даралығына қатысты барлық нәрсеге бағытталуы керек. № 5А мектеп-гимназиясының МТБ: қосымша білім беру сабақтарын өткізуге арналған бос үй-жайлардың болмауы немесе шектеулі кеңістігі. Атап айтқанда, ғылыми үйірмелер, шығармашылық бірлестіктер, спорттық іс-шаралар. Бұл білім алушылардың қосымша біліммен жеткіліксіз жұмыспен қамтылуына әсер етеді.

Нәтижесінде мектептің білім берудің толықтығы принципіне негізделген өз қызметінің түбегейлі басқа функционалды моделін құру қажеттілігі туындайды, яғни балалардың мектептегі және қосымша білімі тең құқылы, бірін-бірі толықтыратын компоненттерге айналады, осылайша әр баланың толыққанды жеке дамуы үшін қажетті бірыңғай білім беру кеңістігін жасайды. Білім берудің екі түрін де интеграциялау қажеттілігі қазақстандық қоғамның дағдарыстық құбылыстары аясында асоциалды мінез-құлықтың барлық түрлерінің апатты өсуі болғандығына байланысты. Балалар арасындағы шиеленісті, төзбеушілікті, агрессивтілікті төмендетудің шұғыл қажеттілігі сезіледі. Ол үшін бірінші кезекте балаларға педагогикалық ықпалды арттыру, олардың әлеуметтік пайдалы іспен айналысуын арттыру қажет.

Жалпы алғанда, бастауыш және қосымша білім бір-біріне болмауы керек, өйткені жеке-жеке олар біржақты және төмен, яғни білім баланың қажеттіліктері мен мүдделерінің барлық байлығында толыққанды дамуын қамтамасыз ететін жан-жақты болуы керек. Ең бастысы, балаларды қосымша білім беру жүйесіне тарту олардың өмір салтын өзгертеді, балалардың өмірін жаңа әлеуметтік байланыстармен, мүдделермен, құндылықтармен, өмірлік бағдарлармен байытады. Сондықтан балаларға қосымша білім беру толыққанды жалпы білім берудің қажетті құрамдас бөлігі болып табылады. Қосымша білім беру өзінің әлеуетін толық іске асыруы үшін бүкіл педагогикалық жүйенің нақты және үйлесімді жұмысы қажет. Сондықтан мұғалімдер үшін Бір - бірінің мәселелерін білу және түсіну өте маңызды-балаларға қосымша білім берумен кәсіби түрде айналысатындар және мектепте пәндік оқытумен байланысты адамдар.

Мүдделерді дамыту үшін жағдай жасауға үлкен үлес.

Осылайша, бастауыш білім берудің оқу-тәрбие процесіне қосымша білім берудің интеграциясының он жақтарын күтуге болады:

- жалпы, қосымша және бастауыш білім беруді интеграциялау балаларға қосымша білім беруді жаңа сапалы деңгейге көтеруі мүмкін;
- сабақтан тыс жұмыстар бойынша қосымша білім беру бағдарламаларын іске асыру барысында бастауыш мектеп түлегінің портреті қалыптастырылады және толықтырылады;
- оқушылардың сабақтан тыс іс-әрекетінің нақты нысандарын іске асыру арқылы балаларды жұмыспен қамтуды ұйымдастырудың қосымша мүмкіндіктері пайда болды; уақытты ұтымды пайдалану дағдыларын, қоғамдағы мінез-құлықты, балаларды белсенді қоғамдық өмірге баулу дағдыларын қалыптастыру; баланы сапалы әлеуметтік өзін-өзі анықтауға дайын тұлға ретінде тәрбиелеу.

• **Бастауыш және қосымша білім берудің интеграциясы:**

- бірыңғай білім беру кеңістігінде білім беру міндеттерін шешуді қамтамасыз ететін және сонымен бірге балалардың білім алуын саралау мен дараландыру бойынша педагогтердің шығармашылық бастамасына кедергі келтірмейтін базистік оқу көп деңгейлі жоспарын әзірлеу;
- басқа білім беру ұйымдарының, колледждердің, жоғары оқу орындарының оқытушыларын шақыра отырып, мектеп және қосымша білім беру ұйымдары (әлеуметтік әріптестер) базасында мастер-класстар өткізу;
- мектеп, қосымша білім беру ұйымдары педагогтарының және жаттықтырушылардың салауатты өмір салтын қалыптастыру және кәсіптік бағдар беру бойынша спорттық-сауықтыру бағытындағы сабақтар өткізуі;
- білім алушылардың негізгі құзыреттерін қалыптастыруға бағытталған қосымша білім берудің интеграцияланған білім беру бағдарламаларының базасын құру;
- эксперименттік жұмыстармен айналысатын педагогтердің біліктілігін арттыру үшін оқу-әдістемелік жиынтықтар әзірлеу;
- ұсынылған тұжырымдаманы ескере отырып, балаларға қосымша білім беру бағдарламаларына жаңа талаптарды әзірлеу;
- білім беру қызметін бағдарламалық-әдістемелік сүйемелдеу құралдарын әзірлеу;
- оқушылардың ғылыми қоғамы шеңберінде қосымша білім беру ұйымдарымен, әлеуметтік әріптестермен бірлесіп жұмысты ұйымдастыру;
- соңғы жылдары жинақталған тәжірибені мониторингтеу, талдау және қайта бағалау.

ҒӘС бағдарламасы ұсынады:

- мектеп-бағдарламаны енгізудің әр кезеңіндегі қажетті ұйымдастырушылық-педагогикалық жағдайлардың сипаттамасы; оқушылармен, педагогикалық ұжымдармен жұмыс нысандары мен әдістері; оқу-әдістемелік кешендер; бағдарламаны енгізудің күтілетін нәтижелерін, әсерлерін, сондай-ақ ықтимал тәуекелдерін бағалау;
- ғылыми-әдістемелік сүйемелдеу субъектілеріне-мектепке бағдарланған сүйемелдеудің дәйектілігі мен мазмұны

Ғылыми-әдістемелік сүйемелдеудің негізгі бағыттары

1. Озық ғылыми-әдістемелік әзірлемелерді, технологияларды практикаға енгізу, педагог - практиктердің зерттеу қызметіне жәрдемдесу, оны ғылыми-кәсіби сүйемелдеу;
2. Педагогикалық шеберлікті үздіксіз арттыру жүйесін енгізу.

3. Эксперимент қатысушыларының зерттеу құзыреттілігін қалыптастыру үшін байытылған дамытушы акпараттық-әдістемелік орта құру;
4. Ғылыми зерттеулерді жүзеге асыру, акпараттық-әдістемелік қызметтер көрсету, баспа қызметі, оқушылардың, мұғалімдердің зерттеулеріне қолдау көрсету.
5. Әдістемелік орталықтармен, білім беру ұйымдарымен өзара іс-қимыл және ынтымақтастық жүйесін құру;
6. Эксперимент қатысушыларының ғылыми-зерттеу әлеуетін арттыру және оларды жобалау-зерттеу қызметіне дайындау.

Ғылыми-әдістемелік сүйемелдеу функциялары

1. Педагогикалық инновацияларды қолдау;
2. Консультациялар, коучингтік қызметтер көрсету;
3. Ғылыми-әдістемелік қолдаудың атаулылығын қамтамасыз ету;
4. Оқушылардың, педагогтардың қолда бар оң тәжірибесін тарату арқылы эксперимент бағыттары бойынша қоғамдық пікір мен ұстанымды қалыптастыру;
5. Эксперименттің барлық қатысушылары мен ғылыми-әдістемелік қолдау субъектілерінің шығармашылық және зерттеу күш-жігерін үйлестіру.

Тақырып бойынша эксперименттік қызметті жүзеге асыру кезендері «Бастауыш мектептегі оқу-тәрбие процесіне қосымша білім беруді интеграциялау»

Кезең	Мазмұны	Аяқтау нысаны	Орындаушылар
Талдау	Инклюзивті білім беру тұрғысынан оқу процесін талдау	Диагностика қорытындылары бойынша жиынтық талдамалық акпарат	Әкімшілік
Жобалау кезеңі Күтілетін нәтиже: баланың интеллектуалдық әлеуетін дамытуға, оның рухани қажеттіліктерін қалыптастыруға және дамытуға, өзін-өзі көрсетуге және табысқа жетуге ұмтылуға ықпал ететін, қосымша және мектептегі білім беруді оқытудың өзара байланысы мен сабақтастығын қамтамасыз ететін, сонымен қатар білім беруде білім беретін, сонымен қатар дамытатын кеңейтілген білім беру әмбебап кеңістігін қалыптастыру бойынша эксперименттік қызметті ғылыми-әдістемелік сүйемелдеу моделін құру отбасы.			
Проблематизация	Мәселені анықтау АКТУАЛДЫЛЫҚТЫҢ негіздемесі. Максат қою, міндеттерді орындау Мониторинг жүйесін құру Қосымша білім беруді оқу процесіне интеграциялаудың білім беру бағдарламаларын әзірлеу Ресурстық қамтамасыз ету Тәрбие және білім	Бастауыш мектептегі оқу-тәрбие процесіне қосымша білім беруді интеграциялаудың жаңа моделінің жобасы Мектеп директорының экспериментке қатысушылардың құрамын бекіту туралы бұйрығы	Әкімшілік

	беру процесін жүргізу үшін нормативтік және әдістемелік құжаттаманы әзірлеу Қосымша білім беруді оқу процесіне интеграциялау жүйесін әзірлеу		
	Қосымша білім беруді оқу процесіне интеграциялау үшін жағдай жасау мәселелері бойынша эксперимент-тер, ғылыми-әдістемелік сүйемелдеу жүйесін әзірлеушілер ұжымына арналған семинар	Семинар мәселесі бойынша түсіндірмелі әдебиеттер тізімі	Ғылыми жетекші
	«Экспериментті ғылыми-әдістемелік жүргізу: проблемалар, оларды шешу жолдары» ми шабуылы	ҰӘҚ экспериментінің проблемалық аймақтарының картасы	Ғылыми жетекші, эксперимент кураторы (білім бөлімі)
	Қосымша білім беруді оқу процесіне интеграциялаудың жаңа моделін зерделеу процесін жоспарлау, іске асыру, бағалау және түзету жөніндегі идеялардың ұжымдық генетикасы	Бағдарламаны іске асыру жоспары	Ғылыми жетекші, эксперимент кураторы (білім бөлімі)
	Экспериментке қатысушылардың қажеттіліктерін, даярлық дәрежесін ескере отырып, жеке консультациялар	Жеке кеңес беру кестесі	Әкімшілік
	Педагогикалық және әдістемелік қызметтерге сұранысты зерттеу	Субъектілердің қажеттіліктер картасы	Ғылыми жетекші, Әкімшілік
Концептуализация	Экспериментті ғылыми-әдістемелік сүйемелдеу моделі бойынша жобалық	Қосымша білім беруді оқу процесіне интеграциялау ҒӘС моделі	Ғылыми жетекші

	топтарды ұйымдастыру. Әзірленген модельдердің тұсаукесері		
Бағдарламалау	Қосымша білім беруді оқу процесіне интеграциялау мәселелері бойынша педагогтердің біліктілігін арттыру бағдарламалары	Кеңірек кәсіби қарым-қатынас арқылы педагог қызметкерлердің біліктілік деңгейін арттыру	Әкімшілік
<i>Технологиялық кезең</i> <u>Күтілетін нәтиже:</u> эксперимент субъектілерінің ұйымдастырылған өзара іс-қимылы; мониторингтік зерттеулер банкі құру			
Жобалау	Әдістемелік өнімдерді сараптау	Әдістемелік өнімдердің сапасы бойынша сараптамалық қорытынды	Әдістемелік кеңес
	Экспериментке қатысушылардың (педагогикалық ұжымдар мүшелерінің), қосымша білім беру ұйымдары, ата- аналар қоғамы өкілдерінің, үйлестіру кеңесі мүшелерінің дөңгелек үстелде кездесуі	ҒӘС процесіне түзетулер енгізу бойынша ұсынымдар	Ғылыми жетекші, үйлестіру кеңес
	«Экспериментті ұйымдастыру және жоспарлау» әдістемелік кеңесінің отырысы	Экспериментті ұйымдастыру бойынша әдістемелік ұсыныстар	Ғылыми жетекші, мектеп директорының орынбасары
	Эксперимент қатысушыларының мақалаларын жариялауды ұйымдастыру	Әр түрлі басылымдардағы басылымдар	Мектептің әдістемелік кеңесі.
	Эксперимент субъектілерінің ғылыми- практикалық конференцияларға, ғылыми қоғамдарға,	Өнімділік туралы аналитикалық ақпарат	Әкімшілік

	ғылыми жобалардың конкурстарына қатысуы		
<i>Рефлексивті фаза</i>			
<u>Күтілетін нәтиже:</u> ғылыми-әдістемелік сүйемелдеудің іске асырылған жүйесін бағалау және одан әрі жұмыс істеу үшін түзету іс-қимылдарын айқындау			
Өзін-өзі сараптау және ғылыми-әдістемелік өнімдерді сараптау	Ғылыми-әдістемелік көрме	Білім алушылар мен педагогтарға арналған ғылыми-әдістемелік материалдар Банкі (оқу құралдары, ұсынымдар, ОӘК, ЦОР және т. б.)	Ғылыми жетекші
ҒӘС нәтижелерін жалпылау және ресімдеу	Диагностикалық трументарийлерді жүйелеу; әдістемелік кабинетте, мектеп кітапханасында дидактикалық, бағдарламалық-әдістемелік материалдарды орналастыру	Диагностикалық құралдар банкі, дидактикалық, бағдарламалық-әдістемелік материалдар каталогы	Әкімшілік
	Эксперименттің ҒӘС бағдарламасының орындалуы туралы талдау есебін жасау	Аналитикалық есеп	Ғылыми жетекші, әдістемелік кеңес.

Әдебиеттер тізімі

1. Боярчук В. Ф. Оқу процесіндегі пәнаралық байланыстар. - Вологда, 1988, -2026.
2. Бахарева Л. Н. бастауыш мектепте оқу сабақтарын интеграциялау// бастауыш мектеп. - 1991.- №8-С. 48-51.
3. Вашенко В. инновация және инновациялық білім.// - М., 2000.- «Жоғары мектептің хабаршысы» № 6, 23 б.
4. Волкова С. И., Алексеенко О. Л. «Математика және құрылыс» курсын оқу// бастауыш мектеп.-1990.- №9-31-38 бб
5. Герасимова Н. Н. Біріккен сабақ. . орыс тілі және әдебиет бойынша // Бастауыш мектеп.-1991.-№2-18-20.
6. Горский В. А., Тимофеев А. А. сабақтан тыс жұмыстардың үлгі бағдарламалары. Бастауыш және негізгі білім / Мәскеу «Ағарту», 2011, б. 111
7. Григорьев Д. В., Куприянов Б. В. сабақтан тыс жұмыстар бағдарламалары: көркем шығармашылық, әлеуметтік шығармашылық / Мәскеу «ағарту», 2011, б. 78
8. Григорьев Д. В., Степанов П. В. . оқушылардың сабақтан тыс қызметі:әдістемелік дизайнер / Мәскеу «ағарту», 2011, б. 223
9. Балаларға қосымша білім беру-шығармашылық тұлғаның даму факторы: Бүкілресейлік ғылымның тезистері мен материалдары.- тәжірибе. «Балаларға қосымша білім беру мекемелерінде білім беру процесінің қалыптасуы мен даму мәселелері» конференциясы. - Санкт-Петербург., 1998.
10. Оқытудың белсенді әдісі: технологияның сипаттамасы. 1-4 сыныптар / автор.- құрамы. И. Н. Корбакова, Л. В. Терешина. - Волгоград: Мұғалім, 2008.

11. Золотарева А. В. балаларға қосымша білім беру: тәрбие жұмысының әдістемесі./ Ярославль-Даму Академиясы, 2004, б. 303
12. Бастауыш мектепте әмбебап оқу әрекеттерін қалай жобалау керек [Мәтін]: әрекеттен ойға: мұғалімге арналған нұсқаулық / А. Г. Асмолов [және т.б.]; ред. А. Г.Асмолова. -2-ші басылым. – М.: білім, 2010. – 152 б. – (екінші буын стандарттары)
13. Мельникова Е. Л. проблемалық сабақ. Ростов-на-Дону. Витраждар 2006 ж
14. Білім берудің үздіксіздігі: іс-әрекет әдісінің дидактикалық жүйесі. Мәскеу 2005 ж
15. Бастауыш сынып оқушыларының оқу іс-әрекетін өзін-өзі ұйымдастыру дағдыларын қалыптастыру әдістері. Н. Н. Титаренко // бастауыш мектеп, №9-2005, 10-13 бб
16. Оқу қызметі және оқу қабілеті. С. Е. Царева // бастауыш мектеп, №9-2007, 50б